

(8) Kennelijk werkt de omstandigheid dat ooit het doctoraalexamen notarieel met goed gevolg was afgelegd als een brandmerk. Wel mogen Nederlands recht-juristen, fiscalisten en (semi) (on)geschoolde *paralegals* op notariskantoren werkzaam zijn, maar voor een bezitter van een notarieel recht-bul is het notariskantoor een *Sperrgebiet*, tenzij de betrokkene ambieert als kandidaat-notaris te worden aangesteld en de notaris de lasten daarvan, inclusief de kosten van de beroepsopleiding etc., kan dragen.

(9) Sedert de inwerkingtreding van de vernieuwde Wna in 1999 is het notariaat en de wetgeving op het notariaat als het ware uit het zicht en zorg van het ministerie van justitie en (rechts)bescherming geraakt. Ambtelijk gezegd: het notariaat is op afstand van het departement gezet, en in de plaats daarvoor zijn de KNB en ook het BFT met die zorg belast. De besturen van de KNB en van het BFT hebben echter elk hun eigen belangen bij de uitoefening van bedoelde zorg, waarbij de (publieke) verantwoordelijkheid voor alle aspecten van het notariaat niet op de eerste plaats komt. Met name vragen over de rol van het notariaat in de samenleving lijken slechts vanuit incidenten aan de orde te worden gesteld. Het feit dat de discussienota over versterking van de maatschappelijke bijdrage van het notariaat van de hand van oud-notaris mr. Ch. Stokkermans gedurende lange tijd door de KNB als vertrouwelijk werd behandeld, toont mijns inziens aan dat het hoog tijd is voor de invoering van een nieuw KNB-orgaan, zulks naar voorbeeld van de raad van advies en/of het college van toezicht bij de NOvA. Daarmede krijgt het bestuur van de KNB een onafhankelijk (advies)orgaan dat in voorkomend geval ook toezichhoudende functies kan uitoefenen, nu de ledenraad van de KNB naar dezerzijdse opvatting niet voldoende fungeert als controleorgaan noch voldoende initiatieven ontplooit, maar volstaat met het braaf volgen van het bestuur. Voor het uitwerken van deze gedachten biedt echter een noot onvoldoende gelegenheid.

Mr. G.L. Maaldrink

Eerder notaris en advocaat te Den Haag. Redactielid van Tijdschrift Tucht recht.

Formeel recht

52

Tuchtklacht OM tijdens strafrechtelijk onderzoek of gedurende vervolging; nemo tenetur-beginsel

Accountantskamer

8 juli 2019, 18/738 Wtra AK,

ECLI:NL:TACAKN:2019:50

(mr. M.J. van Lee, mr. I. Tubben, dr. C.M. van Nieuw Amerongen RA)

Noot Mr. D.C. Theunis

Accountantstucht recht. Nemo-tenetur-beginsel.

Nadat het OM een strafzaak is begonnen tegen een controlerend accountant van een failliete zorginstelling dient het OM tevens een tuchtklacht in tegen deze accountant. De rechtbank had de accountant toen al een gevangenisstraf opgelegd van 12 maanden (waarvan 6 maanden voorwaardelijk) wegens het valselijk opmaken van goedkeurende controleverklaringen ter zake de jaarrekeningen 2011-2015 van de betreffende zorginstelling. De accountant was tegen het strafvonniss in beroep gekomen toen het OM de tuchtklacht indiende. De accountant moest daarom in de tuchtprocedure kiezen tussen twee kwaden: of inhoudelijk verweer voeren tegen de klacht (met het risico dat dit verweer tegen hem zou worden gebruikt in de strafzaak), of inhoudelijk verweer achterwege laten (met het risico dat de klacht gegrond zou worden bevonden en een maatregel zou worden opgelegd). De accountant koos voor het laatste. Hij voerde geen inhoudelijk verweer. Wel voerde hij het formele verweer dat het OM niet-ontvankelijk moest worden verklaard. Dit omdat het OM naar zijn mening misbruik maakte van het tucht recht door de klacht in te dienen terwijl het beroep in de strafzaak nog liep. Hij voerde daartoe aan dat het doel van het tucht recht was verwezenlijkt nu het OM reeds had besloten tot vervolging over te gaan. Daarnaast had het er volgens de accountant alle schijn van dat het OM de tuchtzaak wilde gebruiken om zijn bewijsposi-

tie in de strafzaak (in hoger beroep) te versterken. De Accountantskamer verklaarde het OM echter ontvankelijk, nu niet aannemelijk was geworden dat op voorhand was uitgesloten dat de klacht betrekking heeft op handelen of nalaten in strijd met het krachtens de Wet AA respectievelijk de Wab bepaalde, dan wel in strijd met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep. De Accountantskamer zag ook geen aanleiding voor aanhouding van de tuchtprocedure tot in de strafzaak onherroepelijk zou zijn beslist. De Accountantskamer overwoog dat de accountant, gelet op een toezegging van het OM, niet hoefde te vrezen dat zijn inhoudelijke verweer tegen hem zou worden gebruikt in de strafzaak. De klacht werd – op basis van het klaagschrift en de bijlagen daarbij – (gedeeltelijk) gegrond verklaard en de Accountantskamer legde een tijdelijke doorhaling op van drie jaren.

Het Openbaar Ministerie,
Functioneel Parket Rotterdam,
vertegenwoordigd door officieren van justitie mr. H.C.V. Vermaseren en mr. C.A.M. van den Brand,
Klager,
gemachtigden: N.W.A. Vos RA CFE en mr. drs. R.E. Dohmen RA AA
tegen
Y,
voorheen accountant-administratieconsulent,
kantoorhoudende te [plaats1],
Betrokkene,
raadsman: mr. M.G. Kelder

Accountantskamer:

1. Het verloop van de procedure

1.1 De Accountantskamer heeft kennisgenomen van de aan partijen bekende stukken van het dossier in deze zaak, waaronder:

- het op 20 april 2018 ingekomen klaagschrift van 18 april 2018 met bijlagen;
- het op 16 juli 2018 ingekomen verweerschrift van 15 juli 2018;
- de op 24 juli 2018 ingekomen brief van betrokkene van de advocaat van betrokkene van 23 juli 2018 met bijlagen, waaronder een gecorrigeerd verweerschrift;
- een op 27 juli 2018 ontvangen e-mailbericht van klager met bijlage;

- een op 16 augustus 2018 ontvangen brief van dezelfde datum van de advocaat van betrokkene met bijlage;
- een op 17 augustus 2018 ontvangen e-mailbericht van klager met bijlage;
- het op 31 oktober 2018 ontvangen aanvullend verweerschrift.

1.2 De Accountantskamer heeft de klacht behandeld op de openbare zitting van 25 januari 2019 waar zijn verschenen: namens klager N.W.A. Vos RA CFE, mr. drs. R.E. Dohmen RA AA en mr. S. van den Kerkhof, en betrokkene in persoon, bijgestaan door mr. M.G. Kelder.

1.3 Klager en betrokkene hebben op genoemde zitting hun standpunten toegelicht (aan de hand van pleitaantekeningen, die aan de Accountantskamer zijn overgelegd) en geantwoord op vragen van de Accountantskamer.

2. De vaststaande feiten

Op grond van de inhoud van de gedingstukken en aan de hand van het verhandelde op de zitting stelt de Accountantskamer het volgende vast.

2.1. Betrokkene stond sedert [datum] als accountant-administratieconsulent ingeschreven in het accountantsregister en was ten tijde hier van belang (als indirect aandeelhouder en bestuurder) verbonden aan [BV1] De inschrijving in het accountantsregister is op verzoek van betrokkene doorgehaald per [datum].

2.2. Betrokkene heeft bij de jaarrekeningen over de jaren 2011 tot en met 2015 van [Stichting1] (hierna: [Stichting1]), een toegelaten instelling op grond van de Wet Toelating Zorginstellingen, goedkeurende controleverklaringen afgegeven. Volgens deze verklaringen hebben de controles betrekking op de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

2.3. [A] (hierna: [A]) was vanaf [datum] tot en met [datum] bestuurder van [Stichting1]. De Raad van Toezicht van [Stichting1] bestond uit [B] (sinds 4 februari 2010) en [C] (sinds 1 januari 2012).

2.4. [Stichting1] was sinds 27 september 2013 enig aandeelhouder van [BV2]. (hierna [BV2]). In 2015 zijn de aandelen [BV2] verkocht aan [A].

2.5. [Stichting1] en [BV2] zijn op respectievelijk [datum] en [datum] door de rechtbank failliet verklaard.

2.6. Rechercheurs van de Inspectie SZW van het Zorgfraudeteam hebben een strafrechtelijk onderzoek uitgevoerd naar het vermoedelijk plegen

van valsheid in geschrift, bedrog met de jaarrekening en witwassen door [Stichting1] en [A]. Gedurende dit onderzoek is betrokkene aangemerkt als verdachte van het afgeven van valse controleverklaringen.

2.7. In het kader van dit onderzoek is in het dossier met betrekking tot de controle over de jaarrekening over 2011 een e-mailwisseling tussen betrokkene en [A] aangetroffen. Op 18 januari 2012 heeft betrokkene het volgende aan [A] gemaaild:

“(…) Wat mij wel opvalt in de tussentijdse cijfers dat deze fors afwijken van de getallen zoals deze in De managementletter zijn opgenomen (t/m augustus een + van 31 k en voor geheel 2011 een + van 106k)

Heb jij momenteel scherp voor ogen wat jouw advieskosten zullen worden voor het 1e halfjaar 2011 en voor de periode dat je bestuurder bent in 2011 (ik heb een getal in mijn hoofd van 112k incl. btw). Het lijkt mij sowieso verstandig hier niet te hoog te gaan zitten voor 2011 en dan in de constellatie voor 2012 een elegantere oplossing te zoeken. (...)”

[A] heeft de volgende dag gereageerd en voor zover van belang het volgende geschreven:

“(…) Ik zal vanuit [D] (handelsnaam van [BV3]) een verzamelfactuur sturen voor 2011, voor een bedrag van 400k afgerond, waarvan in totaal is opgenomen € 377.750. € 246.250 in het 1e halfjaar 2011. Dit bedrag zal voor 50% bestaan uit (mijn) advieswerkzaamheden en 50% (algemeen) outsourcing (personeel niet in loondienst). Het restant van € 131.500 (bestuursvergoeding) voor het 2e halfjaar, zal om onder de (balkenende) norm te blijven teruggebracht moeten worden naar 90k. Het verschil van € 41.500 zal na toestemming van de RvT worden omgezet in een lening en worden toegevoegd aan de reeds uitgegeven lening in 2010. (...)”

Voor 2012 stel ik als ‘elegantere oplossing’ voor mijn bestuursvergoeding op 180k te zetten. Na een formele reactie inzake de kwestie 2011 (lees: zaken opgelost/voldoende besproken) van het ZOKA, het bestuur uit te breiden en de vergoeding voor mijzelf en een medebestuurder te zetten op 150k pp, en tot slot in de begroting extra voor de kosten personeel niet in loondienst en advies 50-100k te reserveren. (...)”

2.8. Bij een doorzoeking op 28 juni 2016 is in de woning van [A] een externe harde schijf aangetroffen met daarop geluidsfragmenten. Eén fragment betreft een gesprek tussen betrokkene (hier-

na als [Y] aangeduid) en [A] (hierna als [A] aangeduid) op (vermoedelijk) 11 februari 2013, waarin volgens (de uitwerking van het fragment in de bijlage bij) het proces-verbaal van [datum] onder meer het volgende is gezegd:

“(…)”

[Y]: Nee, (onverstaanbaar) laten we heel simpel zijn, in jouw toko zijn op dit moment twee cruciale punten aanwezig. Dat is A: jouw beloning en B: dat de Raad van Toezicht daar kennis van neemt, en dat jij dat daar omheen regelt. (...) En en dat is wat je ten alle tijden wil voorkomen. Want had je nu... was je er met facturen al helemaal uit, voor je...?”

[A]: Ja, mijn beloning is beperkt gebleven tot die 180. Want anders heb jij voor die jaarrekening zo meteen natuurlijk een discussie. En externe kosten, weet je wel, die zijn allemaal geboekt onder externe kosten. En daar ben ik verder helemaal niet in terug te vinden.

[Y]: Nee, maar ik wou zeggen, als je dat gewoon goed indekt... goed laat zien.

[A]: Ik heb het met de boekhouder ook besproken, ik bedoel, dus voor zover ik weet is dat...

[Y]: Als hij dat gewoon goed doet, het gaat mij er even om, wat ik al zei: er ontstaat komend jaar een enorme discussie over de beloning.

[A]: Ja, ik lees het ook steeds meer. Maar ik bedoel: zolang ik, en corrigeer me als ik het anders heb, zolang ik onder die Balkenende-norm blijf zitten, is die discussie, weet je, bij ons niet van toepassing. Toch?

“(…)”

[A]: En alle extra manieren om geld te verdienen worden op een andere manier, weet je wel, ingericht.

[Y]: Dat wil ik allemaal niet weten, dat moet je gewoon doen. Zo simpel ligt dat. (...)”

Een ander fragment betreft een gesprek tussen betrokkene en [A] dat op (vermoedelijk) 10 maart 2013 heeft plaatsgevonden, waarin volgens (de schriftelijke weergave van het fragment in een bijlage bij) het proces-verbaal van [datum] onder meer het volgende is te horen:

“(…)”

[Y]: jouw beloning, pas op, ik heb het even nagekeken, ik heb een brief gestuurd in januari/feb naar het zorgkantoor dat jouw beloning rond de 180200 is.

[A]: Mijn beloning is ook zo, dat is het externe.

[Y]: Je moet maar even kijken. In de administratie is nu 360 opgenomen dat is uitbetaald aan jou. Er zijn nog geen facturen onder.
(...)

[A]: Ik zat vorig jaar volgens mij rond de 400. Ik kan onmogelijk weet je wel mezelf bewegen om dat getal terug te schroeven en dat is nu ook de situatie. Het grootste gedeelte zal in externe kosten blijven. Advieskosten noem het maar op.

[Y]: Het enigste punt dat je nu wel gaat krijgen en dat is de verandering die vorig jaar is ingezet, is dat alles dat naar de bestuurder betaald wordt vermeld moet worden dus er staat ergens helemaal achterin het rapport, daar moet een zinssnede in kom, in het jaar zijn bedragen X betaald aan de bestuurder.

[A]: Ja dat is niet aan mij betaald natuurlijk dan.

[Y]: Ja maar goed, daarom zeg ik ook. Kijk even heel kritisch naar de opstelling van het bedrag en splits het desnoods uit elkaar en zorg er ook voor dat de RvT daar formeel akkoord op geeft. (...)"

2.9. Ook zijn tijdens dit onderzoek in het dossier van de controle van de jaarrekening over 2015 e-mailberichten van 14 en 15 juni 2016 aangetroffen. Deze berichten hebben betrekking op de notulen, gedagtekend [datum], van de op [datum] gehouden vergadering van de Raad van Toezicht van [Stichting1]. Op 14 juni 2016 heeft betrokkene onder meer het volgende aan [A] (bladzijde 311) gemaaild: "(...)[voornaam1],

Wat ik nog mis,

- Onderbouwing definitief besluit om [BV2] te verkopen voor 1 euro aan bestuurder à financiële onderbouwing waarom overdragen [BV2] voor Stichting [Stichting1] handig is

- Toestemming rVT [BV1] te verkopen aan bestuurder

- Toelichting waarom doen met terug werkende kracht?

- Is besluit van overdracht al eerder opgenomen dan ?

- Effect overdracht [BV2] op huurprijs etc. en exploitatie stichting

- Vraag Rvt hoe om te gaan met R/c saldi tussen stichting en [BV2] als b.v. van bestuurder;

- Vaststelling/goedkeuring begroting 2016 door RVT (november 2015)

- Reactie RVT op uitkomsten materiële controle zorgkantoor

- Reactie RVT op niet tijdig vaststellen jaarrekening 2015

- Benoem redenen (discussie zorgkantoor materiële controle, ziekte etc.)

- Benoem dat RVT aandringt op zekerheden en concrete afspraken over aflossing van de verschillende vorderingen.

Dit is wat ik nu kan zien, doel is aan te tonen dat rVT op de hoogte was van wat er gebeurt en zorgvuldig handelen afdwingt. (...)"

[A] heeft op 15 juni 2016 het volgende aan betrokkene bericht:

"(...)Hi [voornaam2],

Zie bijlage voor aangepast concept. Bij akkoord rij ik morgenochtend naar [voornaam3] [AcK: [B]] toe voor de handtekening. Kun je je hierin vinden? (...)"

2.10. Betrokkene is in het kader van het strafrechtelijk onderzoek een aantal malen als verdachte verhoord.

2.11. Op [datum] heeft betrokkene op grond van de Wet witwassen en financiering terrorisme (hierna: Wwft) bij de Financial Intelligence Unit – Nederland (FIU-NL) een melding van een ongebruikelijke transactie gedaan op basis van de hem tijdens zijn verhoor op diezelfde dag getoonde facturen, die niet overeenkwamen met in zijn dossier opgenomen facturen.

2.12. Op [datum] heeft betrokkene schriftelijk aan het CIBG, een uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, meegedeeld dat hij de afgegeven controleverklaringen bij de jaarrekeningen over de jaren 2011 tot en met 2015 heeft ingetrokken. Dat had hij eerder al aan [Stichting1] meegedeeld.

2.13. Betrokkene is vervolgd voor valsheid in geschrift, meermalen gepleegd. De rechtbank Rotterdam heeft betrokkene in verband daarmee bij vonnis van [datum] veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk, met een proeftijd van drie jaar. In dit vonnis heeft de rechtbank onder meer geoordeeld:

"(...) De rechtbank acht bewezen dat de verdachte de goedkeurende controleverklaringen valselijk heeft opgemaakt, nu hij wist dat de jaarrekeningen van [Stichting1] geen getrouw beeld gaven van de samenstelling van het vermogen van [Stichting1] en van het resultaat over de jaren 2011 tot en met 2015. (...)"

2.14. Tegen dit vonnis is betrokkene in hoger beroep gekomen. Op dit hoger beroep was ten tijde van de zitting in deze zaak nog niet beslist.

3. De klacht

3.1 Betrokkene heeft volgens klager gehandeld in strijd met de voor hem geldende gedrags- en beroepsregels.

3.2 Ten grondslag aan de klacht liggen, zoals blijkt uit het klaagschrift en de daarop door en namens klager gegeven toelichting, de volgende verwijten:

1. de afgegeven controleverklaringen bij de jaarrekeningen over de jaren 2011 tot en met 2015 van [Stichting1] ontberen een deugdelijke grondslag met betrekking tot de posten 'beloning bestuurder', 'financiële vaste activa' en 'vorderingen en overlopende activa';

2. betrokkene heeft ongebruikelijke transacties waarop hij in de jaren 2011 tot en met 2015 is gestuit, niet tijdig gemeld bij de FIU-NL;

3. betrokkene heeft niet integer gehandeld, omdat hij eraan heeft meegewerkt te voorkomen dat overschrijding van de wettelijke normering van topinkomens in de jaarrekeningen van [Stichting1] zichtbaar werd en heeft meegewerkt aan het aanvullen of achteraf opstellen van notulen van een vergadering van de Raad van Toezicht van [Stichting1], die vermoedelijk zijn geantedeerd.

4. De gronden van de beslissing

Omtrent de klacht en het daartegen gevoerde verweer overweegt de Accountantskamer het volgende.

4.1. Op grond van artikel 51 Wet op de Accountants-administratieconsulenten (oud, hierna: Wet AA), en sinds 1 januari 2013 op grond van artikel 42 van de Wet op het accountantsberoep (hierna: Wab) is de accountant-administratieconsulent bij het beroepsmatig handelen onderscheidenlijk ten aanzien van zijn beroepsuitoefening onderworpen aan tuchtrechtspraak ter zake van enig handelen of nalaten in strijd met het bij of krachtens de Wet AA respectievelijk Wab bepaalde en ter zake van enig ander handelen of nalaten in strijd met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep.

4.2. Betrokkene heeft zich op het standpunt gesteld dat klager niet-ontvankelijk moet worden verklaard, omdat hij misbruik maakt van het tuchtrecht. Daarbij heeft betrokkene erop gewezen dat klager in 2016 op grond van hetzelfde feitencomplex heeft gekozen voor handhaving langs strafrechtelijke weg en dat door de strafrechtelijke veroordeling van betrokkene het doel van het tuchtrecht al is verwezenlijkt. Daarnaast heeft het

er volgens betrokkene alle schijn van dat klager de tuchtzaak wil gebruiken om zijn bewijspositie in de strafzaak (in hoger beroep) te versterken. Klager gebruikt het tuchtrecht daarmee voor een ander doel dan waarvoor het is bedoeld. Betrokkene heeft de Accountantskamer voorts gevraagd, voor het geval klager wel in zijn klacht kan worden ontvangen, de tuchtzaak aan te houden totdat onherroepelijk is beslist in de strafzaak. Omdat betrokkene vreest dat zijn verklaring in de tuchtprocedure aan hem zal worden tegengeworpen in de strafprocedure, voelt hij zich op dit moment niet vrij om inhoudelijk verweer te voeren tegen de klacht.

4.3. Klager heeft daartegenover gesteld dat de inhoud van de tuchtzaak en de strafzaak niet dezelfde is, omdat alleen de deelklacht die ziet op niet-integer gedrag rondom het opmaken van de jaarrekeningen overeenkomt met wat betrokkene strafrechtelijk ten laste is gelegd. Daarnaast heeft klager, na afstemming met de behandelend advocaat-generaal, bij brief van 26 juli 2018 verklaard dat de door betrokkene in de tuchtprocedure af te leggen verklaring niet zal worden gevoegd in de lopende strafzaak, waardoor er volgens klager voor betrokkene geen enkel beletsel bestaat om inhoudelijk verweer te voeren. Voor aanhouding van de tuchtprocedure bestaat geen aanleiding, omdat de strafrechter en de tuchtrechter het feitencomplex beoordelen op basis van verschillende normen, aldus klager.

4.4. De Accountantskamer overweegt dat het strafrecht en het tuchtrecht naast elkaar kunnen worden ingezet, omdat het gaat om verschillende normschendingen en het tucht- en het strafrecht verschillende doelen dienen. Daar waar het strafrecht voornamelijk een punitief doel dient, beoogt het tuchtrecht vooral de kwaliteit van de accountancy te bewaken en te bevorderen. De Accountantskamer is dan ook bevoegd om een eigen oordeel te geven over de verenigbaarheid van het handelen of nalaten van betrokkene, waarover wordt geklaagd, met de gedrags- of beroepsregels. Gelet hierop bestaat geen grond voor aanhouding van de tuchtprocedure totdat in de strafzaak (onherroepelijk) is beslist. Dat betrokkene zich niet vrij voelt om in de tuchtprocedure inhoudelijk verweer te voeren, leidt niet tot een ander oordeel. Bovendien heeft klager in dit geval toegezegd dat de door betrokkene in de tuchtprocedure af te leggen verklaring niet zal worden gevoegd in de lopende strafzaak, waardoor betrokk-

kene niet hoeft te vrezen dat klager zijn inhoudelijke verweer tegen hem zal gebruiken in de strafprocedure. Dat de beslissing van de Accountantskamer, waarin het verweer van betrokkene wordt weergegeven, openbaar is, waardoor de strafrechter daarvan (ambtshalve) kennis zou kunnen nemen, maakt dat niet anders. Het is aan de strafrechter om te bepalen of de (motivering van de) beslissing van de Accountantskamer in (de beoordeling in) de strafprocedure zal worden betrokken.

4.5. Voorts overweegt de Accountantskamer dat, nu niet is gebleken of aannemelijk is geworden dat op voorhand is uitgesloten dat de onderhavige klacht betrekking heeft a) op enig handelen of nalaten in strijd met het bij of krachtens de Wet AA respectievelijk de Wab bepaalde, dan wel b) op enig ander handelen of nalaten in strijd met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep, klager ontvankelijk moet worden geacht in zijn klacht. De eventuele omstandigheid dat klager bij de onderhavige door hem aangespannen klachtprocedure (mogelijk) ook een belang heeft dat niet samenvalt met de doelstelling van de tuchtrechtspraak, betekent op zichzelf en zonder meer nog niet dat sprake is van misbruik van tuchtrecht.

4.6. Het handelen en/of nalaten waarop de klacht betrekking heeft, moet, voor zover dit plaats had in de periode van 17 januari 2007 tot 4 januari 2014, worden getoetst aan de in die periode geldende Verordening gedragscode (AA's) en daarvan in dit geval het (voor alle accountants geldende) deel A en het (voor openbaar accountants geldende) deel B1, en voor zover dit plaatshad ná 4 januari 2014, aan de sindsdien geldende Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

4.7. Daarbij stelt de Accountantskamer voorop dat het in een tuchtprocedure als de onderhavige in beginsel aan klager is om feiten en omstandigheden te stellen en – in geval van (gemotiveerde) betwisting – aannemelijk te maken, die tot het oordeel kunnen leiden dat de betrokken accountant tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld.

4.8. Op de controles waarop de door betrokkene afgegeven controleverklaringen over de jaren 2011 tot en met 2015 stonden, waren de destijds geldende Nadere voorschriften controle en overige standaarden (NV COS) van toepassing. Dat betekende, voor zover hier van belang, dat de controlerend accountant een controle met een

professioneel-kritische instelling diende uit te voeren en dat hij voldoende en geschikte controle-informatie diende te vergaren, en dat laatste omvast mede controle-informatie over het naleven van wet- en regelgeving die van belang is voor de vaststelling van bedragen in de gecontroleerde financiële overzichten. De betreffende accountant was ook verantwoordelijk voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de financiële overzichten als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevatten die het gevolg zijn van fraude en fouten.

4.9. Klager heeft met betrekking tot klachtonderdeel a. gesteld dat uit de onderzoeksgegevens blijkt dat betrokkene onvoldoende kritisch heeft gekeken naar de in de jaarrekeningen van [Stichting1] verantwoorde bezoldiging van de bestuurder. Op basis van de informatie die in de accountantsdossiers is aangetroffen had hij kunnen zien dat de in de jaarrekeningen opgenomen bezoldiging niet aansloot bij gezonden facturen en uitbetaalde bedragen. Betrokkene heeft zich bovendien hoofdzakelijk gebaseerd op notulen van vergaderingen van de Raad van Toezicht (terwijl hij twijfels had over het goed functioneren van deze Raad) en op informatie afkomstig van [A]. Volgens klager heeft betrokkene ook niet voldoende kritisch gekeken naar grote posten in de jaarrekening opgenomen onder financiële vaste activa en onder de kortlopende vorderingen en daaraan ten grondslag liggende betalingen en onderliggende documenten. Hierdoor heeft betrokkene niet opgemerkt dat er daadwerkelijk meer aan [A] is uitbetaald dan dat er is verantwoord. Volgens klager was betrokkene er vermoedelijk van op de hoogte dat er meer aan vergoedingen aan [A] is betaald dan dat er werd verantwoord. Ook heeft betrokkene niet opgemerkt dat de opgenomen leningen niet juist konden zijn, omdat er nooit gelden zijn betaald aan de in de leningovereenkomsten vermelde partijen. Daarnaast heeft betrokkene onvoldoende geacteerd naar aanleiding van de overdracht van de aandelen [BV2] door [Stichting1] aan [A] en de belangenverstrengeling die daarbij is ontstaan. Betrokkene heeft evenmin beoordeeld hoeveel in 2015 door [BV2] aan [A] is betaald. Dat was wel relevant, omdat ook bezoldiging vanuit een gelieerde instelling op grond van de Wet normering topinkomens (Wnt) van belang is voor de vraag of de feitelijke beloning lager is dan het volgens de Wnt maximaal toegestane bedrag, aldus klager.

4.10. Betrokkene heeft ervoor gekozen om in deze tuchtrechtelijke procedure geen inhoudelijk verweer te voeren. Dat staat hem vrij, maar dat neemt niet weg dat hij de verwijten van klager niet heeft weersproken. Gelet op de door klager gegeven onderbouwing is de Accountantskamer van oordeel dat voldoende aannemelijk is geworden dat betrokkene onvoldoende en ongeschikte controle-informatie heeft verkregen bij de controle van de posten in de jaarrekeningen waarop dit klacht-onderdeel ziet, waardoor hij geen deugdelijke grondslag heeft verkregen voor de afgegeven controleverklaringen bij de jaarrekeningen van [Stichting1] over de jaren 2011 tot en met 2015. De Accountantskamer is gezien het vorenstaande van oordeel dat betrokkene daardoor niet alleen de hiervoor bedoelde, toepasselijke bepalingen van de NVCOS, maar ook het voor hem geldende fundamentele beginsel van deskundigheid en zorgvuldigheid (artikel 100.4 onder c VGC)/het fundamentele beginsel van vakbekwaamheid en zorgvuldigheid (artikel 2 onder d VGBA) niet heeft nageleefd. Dit klachtonderdeel is dan ook gegrond.

4.11. Met betrekking tot klachtonderdeel b. overweegt de Accountantskamer dat op grond van artikel 16 lid 1 van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) een instelling een verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transactie onverwijld, maar uiterlijk binnen 14 dagen, nadat het ongebruikelijke karakter van de transactie bekend is geworden, dient te melden. Tot 1 januari 2013 was in het artikellid bepaald dat deze melding binnen 14 dagen moest worden gedaan. Ingevolge artikel 1, eerste lid, sub a, onder 11°, van de Wwft moest betrokkene (en vanaf 1 januari 2013 [BV1]) worden aangemerkt als instelling als bedoeld in artikel 16, eerste lid, Wwft.

4.12. De Nederlandse beroepsorganisatie van accountants (Nba) heeft in Leidraad 15 'Richtsnoeren voor de interpretatie van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) voor belastingadviseurs en accountants' (versie 10 november 2008) opgenomen. Hierin zijn objectieve en subjectieve indicatoren opgenomen op grond waarvan een transactie als ongebruikelijk moet of kan worden aangemerkt. In februari 2014 heeft de Nba als opvolger van Leidraad 15 Handreiking 1124 gepubliceerd, waarin eveneens Richtsnoeren zijn opgenomen. Op 1 juli 2014 heeft de Nba een verbeterde versie

van Handreiking 1124 gepubliceerd met de geactualiseerde Richtsnoeren Wwft.

4.13. Zowel in Leidraad 15 als in Handreiking 1124 is vermeld dat voor belastingadviseurs en accountants als subjectieve indicator geldt:

“Transacties waarbij de meldingsplichtige aanleiding heeft om te veronderstellen dat ze verband kunnen houden met witwassen of financiering van terrorisme.”

In bijlage 2 bij Leidraad 15 zijn guidelines opgenomen voor het detecteren van ongebruikelijke transacties. Deze guidelines zijn niet limitatief bedoeld en ook niet als checklist. In Handreiking 1124 wordt voor voorbeelden verwezen naar de Specifieke Leidraad voor onder anderen accountants van het Bureau Financieel Toezicht (hierna: de Leidraad BFT). In het klaagschrift is een aantal van deze voorbeelden opgesomd.

4.14. Volgens klager is betrokkene bij de controles van de jaarrekeningen van [Stichting1] gestuit op diverse van de hiervoor bedoelde voorbeelden, omdat sprake was van een structurele en zeer omvangrijke geldstroom zonder dat daar facturen of schriftelijke contractuele verplichtingen tegenover stonden. Daartoe heeft klager uiteengezet dat in de jaren 2011 tot en met 2014 omvangrijke bedragen door [Stichting1] als voorschot werden uitbetaald en geboekt op grootboekrekening [nummer] R/C [E] (de partner van [A]), waarvoor gedurende het jaar geen onderbouwing werd gegeven. Eerst aan het einde van het jaar werden alsnog facturen dan wel leningovereenkomsten ontvangen die deze voorschotbetalingen gedeeltelijk zouden moeten onderbouwen. Op de betreffende facturen met betrekking tot de jaren 2011 en 2012 was niet zichtbaar dat sprake was van voorschotbetalingen die op het uiteindelijk gefactureerde bedrag in mindering werden gebracht. Betrokkene heeft, hoewel hij naar eigen zeggen daarom verschillende malen heeft gevraagd, nooit een managementovereenkomst ontvangen op grond waarvan [A] vanaf 2011 werkzaamheden voor [Stichting1] verrichte. Ook heeft betrokkene leningovereenkomsten of facturen die ten grondslag zouden liggen aan betalingen soms niet ontvangen of pas na aandringen van betrokkene. Verder is in de periode 2011 tot en met 2015 sprake van een lening aan [A] en een lening aan [BV4], waarvoor geen zekerheden zijn gesteld en waarop, ondanks de in de overeenkomsten vermelde afspraken, geen aflossingen en

rentebetalingen hebben plaatsgevonden aldus klager.

4.15. Naar het oordeel van de Accountantskamer vormen de door klager aangevoerde feiten en omstandigheden, die niet door betrokkene zijn weersproken, subjectieve indicatoren, waarin betrokkene aanwijzingen had moeten zien voor ongebruikelijke transacties bij [Stichting1]. Betrokkene had dan ook, nadat hij kennis had gekregen van deze feiten en omstandigheden, binnen de termijn die ervoor stond meldingen van ongebruikelijke transacties moeten doen. Door die meldingen na te laten heeft betrokkene niet alleen gehandeld in strijd met de Wwft, maar heeft hij ook het fundamentele beginsel van deskundigheid en zorgvuldigheid (artikel 100.4 onder c VGC)/het fundamentele beginsel van vakbekwaamheid en zorgvuldigheid (artikel 2 onder d VGBA) en het fundamentele beginsel van professioneel gedrag (artikel 100.4 onder e VGC) niet in acht genomen. Dat betrokkene op [datum] alsnog een melding heeft gedaan, maakt het vorenstaande niet anders. Deze melding is niet tijdig en is bovendien pas gedaan nadat betrokkene in het kader van het strafrechtelijk onderzoek als verdachte was gehoord. Ook dit klachtonderdeel is daarom gegrond

4.16. Ten aanzien van het klachtonderdeel c. heeft klager naar voren gebracht dat betrokkene op de hoogte was van het feit dat de feitelijke vergoedingen aan [A] hoger waren dan de in de administratie en jaarrekening verantwoorde vergoedingen die onder de Balkenendenorm bleven. Volgens klager heeft betrokkene bewust eraan meegewerkt te voorkomen dat de overschrijding van deze norm zichtbaar zou zijn in de jaarrekening. In dit verband heeft klager verwezen naar de geluidsopnamen van twee gesprekken tussen betrokkene en [A] alsmede naar hun e-mailberichten van respectievelijk 18 en 19 januari 2012. Daarnaast heeft klager aangevoerd dat uit de in het dossier van de controle van de jaarrekening over 2015 aangetroffen e-mailberichten van 14 en 15 juni 2016 kan worden afgeleid dat de notulen van de op [datum] gehouden vergadering van de Raad van Toezicht, gedagtekend [datum], door betrokkene zijn gedicteerd of in belangrijke mate zijn vormgegeven, terwijl hij niet bij deze vergadering aanwezig was. Daardoor is het onduidelijk of de onderwerpen waarover het gaat in deze e-mailberichten, ooit (op deze manier) zijn besproken en of daarover in een vergadering door de Raad van

Toezicht beslissingen zijn genomen. Klager stelt ook dat deze notulen achteraf zijn opgesteld of aangepast en vermoedelijk geantdateerd zijn.

4.17. Naar het oordeel van de Accountantskamer is op grond van de door klager overgelegde stukken onvoldoende aannemelijk geworden dat sprake is geweest van het achteraf opstellen van deze notulen of van het antedateren daarvan. Gelet op de e-mailwisseling van 14 en 15 juni 2016 kan echter wel worden aangenomen dat betrokkene een aandeel heeft gehad in het achteraf aanvullen van deze notulen. Doordat gesteld noch gebleken is dat betrokkene zich ervan vergewist heeft dat de onderwerpen die hij aandraagt daadwerkelijk zijn besproken in de betreffende vergadering van de Raad van Toezicht en dat daarover door die Raad besluiten zijn genomen, heeft betrokkene meegewerkt aan het tot stand komen van notulen die onjuiste of onvolledige gegevens bevatten. Ook kan op grond van de geluidsopnamen en de e-mailberichten van 18 en 19 januari 2012 worden aangenomen dat betrokkene bewust eraan heeft meegewerkt dat de overschrijdingen van de Balkenendenorm niet zichtbaar waren in de jaarrekeningen. Gelet op het voorgaande heeft betrokkene in strijd met het voor hem geldende fundamentele beginsel van integriteit (artikel 100.4 onder a VGC en artikel 2 onder b VGBA) gehandeld en heeft hij ook het fundamentele beginsel van professioneel gedrag (artikel 100.4 onder e VGC) niet in acht genomen. Daarom is ook dit klachtonderdeel gegrond.

4.18. Uit het voorgaande volgt dat de klacht in al haar onderdelen gegrond dient te worden verklaard.

4.19. Nu de klacht gegrond moet worden verklaard, kan de Accountantskamer een tuchtrechtelijke maatregel opleggen. Bij de beslissing daarover houdt zij rekening met de aard en de ernst van de verzuimen van de betrokkene en de omstandigheden waaronder deze zich hebben voorgedaan. De Accountantskamer acht in deze klachtzaak de in artikel 2, eerste lid, sub e. Wtra bedoelde maatregel van doorhaling, waarbij de termijn waarbinnen betrokkene niet opnieuw in het register kan worden ingeschreven op 3 (drie) jaar dient te worden bepaald, passend en geboden. Daarbij heeft de Accountantskamer mede in overweging genomen dat betrokkene niet alleen meermalen de fundamentele beginsel van vakbekwaamheid/deskundigheid en zorgvuldigheid en professioneel gedrag heeft geschonden, maar ook

het fundamentele beginsel van integriteit, en dat de hier aan de orde zijnde gedragingen gedurende een reeks van jaren hebben plaatsgevonden. Verder is meegewogen dat aan betrokkene bij (onherroepelijke) uitspraak van [datum] al de maatregel van tijdelijke doorhaling in de registers voor de duur van drie maanden is opgelegd vanwege gedragingen die in die uitspraak als strijdig met de fundamentele beginselen van integriteit en professionaliteit zijn gekwalificeerd.

4.20. Op grond van het hiervoor overwogene wordt als volgt beslist.

Beslissing

De Accountantskamer:

– verklaart de klacht in al haar onderdelen gegrond;

– legt ter zake aan betrokkene op de maatregel als bedoeld in artikel 2, eerste lid onder e. Wtra, te weten die van **doorhaling van de inschrijving van de accountant in de registers**, welke maatregel ingaat op de tweede dag volgend op de dag waarop deze beslissing onherroepelijk is geworden én de voorzitter van de Accountantskamer een last tot tenuitvoerlegging heeft uitgevaardigd;

– bepaalt de termijn waarbinnen betrokkene niet opnieuw in de registers kan worden ingeschreven op **3 (drie) jaar**;

– verstaat dat de AFM en de voorzitter van de Nba na het onherroepelijk worden van deze uitspraak én de uitvaardiging van een last tot tenuitvoerlegging door de voorzitter van de Accountantskamer, zorgen voor opname van deze tuchtrechtelijke maatregel in de registers, voor zover betrokkene daarin is of was ingeschreven;

– verstaat dat, op grond van het bepaalde in artikel 23, derde lid Wtra, betrokkene het door klager betaalde griffierecht ten bedrage van € 70,- (zeventig euro) aan klager vergoedt.

NOOT

Deze procedure, waarin het OM een tuchtklacht heeft ingediend terwijl het reeds tot vervolging van de betreffende accountant is overgegaan, staat niet op zichzelf.¹ Het komt ook voor dat het

OM een klacht indient terwijl de betreffende accountant niet weet dat het OM hem verdenkt van strafbare feiten waarvoor hij mogelijk nog zal worden vervolgd. Het OM bewandelt in zulke gevallen zowel het tuchtrechtelijke als het strafrechtelijke pad, wat kan worden gekenmerkt als het hanteren van een dubbelloops geweer.²

Zodra sprake is van (dreigende) strafrechtelijke vervolging wordt de accountant in zijn verweermogelijkheden beperkt, althans loopt de accountant het risico dat de informatie die hij in het kader van zijn verweer aanvoert, tegen hem wordt gebruikt in de strafzaak. Het moment waarop de klacht wordt ingediend (voorafgaand aan of ten tijde van de strafzaak) plaatst de accountant aldus voor een dilemma. De accountant wordt voor de keuze gesteld om hetzij inhoudelijk verweer te voeren dat mogelijk tegen hem wordt gebruikt in de strafzaak, hetzij geen inhoudelijk verweer te voeren en het risico te lopen op een maatregel. In dit geval koos de accountant voor het laatste. Als men moet kiezen tussen het voorkomen van mogelijke gevangenisstraf en het voorkomen van een mogelijke tuchtmaatregel valt deze keuze te begrijpen.

Wel voerde de accountant hier aan dat het OM niet-ontvankelijk zou zijn omdat het misbruik maakt van het tuchtrecht. Voor het geval het OM wel zou worden ontvangen, vroeg de accountant om aanhouding van de tuchtprocedure tot onherroepelijk zou zijn beslist in de strafzaak. De Accountantskamer schoof beide verweren terzijde.

Wat betreft de ontvankelijkheid overwoog de Accountantskamer dat niet is gebleken of aannemelijk is geworden dat op voorhand is uitgesloten dat de klacht betrekking heeft op handelen of nalaten in strijd met het krachtens de Wet AA respectievelijk de Wab bepaalde, dan wel op enig ander handelen of nalaten in strijd met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep. De eventuele omstandigheid dat klager bij de onderhavige door hem aangespannen klachtprocedure (mogelijk) ook een belang heeft dat niet samenvalt met de doelstelling van

kamer 8 januari 2016, ECLI:NL:TACAKN:2016:1.

2 Deze treffende beeldspraak ontleen ik aan Lex van Almelo, 'OM hanteert dubbelloops geweer bij verhandelen van fraude', www.accountant.nl.

1 Zie bijvoorbeeld ook Accountantskamer 17 september 2018, ECLI:NL:TACAKN:2018:66; Accountants-

de tuchtrechtspraak, betekent op zichzelf en zonder meer nog niet dat sprake is van misbruik van tuchtrecht. Dit betreft een standaardoverweging ter beoordeling van niet-ontvankelijkheid wegens misbruik van tuchtrecht.³ Deze maatstaf valt in het algemeen te billijken in het licht van het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de in het NBA-register ingeschreven accountants als een van de doelen van het accountantstuchtrecht, mits de tuchtklacht nog van nut is naast de strafrechtelijke vervolging. Aan dat laatste aspect worden overigens geen overwegingen gewijd in de uitspraak.

Meer moeite heb ik met de overwegingen waarmee de Accountantskamer in r.o. 4.4 het verzoek tot aanhouding van de tuchtprocedure afwijst. *'De Accountantskamer overweegt dat het strafrecht en het tuchtrecht naast elkaar kunnen worden ingezet omdat het gaat om verschillende normschendingen en het tucht- en het strafrecht verschillende doelen dienen. Daar waar het strafrecht voornamelijk een punitief doel dient, beoogt het tuchtrecht vooral de kwaliteit van de accountancy te bewaken en te bevorderen. De Accountantskamer is dan ook bevoegd om een eigen oordeel te geven over de verenigbaarheid van het handelen of nalaten van betrokkene, waarover wordt geklaagd, met de gedrags- of beroepsregels.'*

Deze overwegingen zijn op zichzelf juist, maar gaan mijns inziens langs de kern van het verweer van de accountant. Dat verweer komt er in de kern op neer dat de accountant zich niet vrij voelt inhoudelijk verweer te voeren uit vrees dat zijn verklaring zal worden gebruikt in de strafzaak. Die vrees is hier niet ongegrond, nu (onder meer) was geklaagd over hetzelfde handelen als waarvoor de accountant werd vervolgd – en waarvoor hij reeds door de rechtbank was veroordeeld –, te weten het vermeend ten onrechte afgeven van goedkeurende controleverklaringen. De Accountantskamer overweegt daarentegen dat de ac-

countant niet hoeft te vrezen dat zijn inhoudelijke verweer tegen hem zal worden gebruikt in de strafprocedure omdat het OM heeft toegezegd dat de door de accountant in de tuchtprocedure af te leggen verklaring niet zal worden gevoegd in de lopende strafzaak. Daarmee is de kous echter niet af. De toezegging van het OM – wat er ook zij van het daaraan te ontlenen vertrouwen – heeft immers een beperkte strekking. Er wordt slechts gesteld dat de af te leggen verklaring niet zal worden ingebracht in de strafzaak. Wat bedoelt het OM bijvoorbeeld met 'verklaring'? Betreft dat slechts de toelichting van de accountant ter zitting, of betreft dat ook de toelichting van de gemachtigde van de accountant? En wordt daaronder ook begrepen het gestelde in de processtukken en de bijlagen bij de processtukken? Voorts zegt het OM toe de verklaring niet in te brengen in de procedure. Maar dat sluit niet uit dat het OM deze informatie op andere (strategische) wijze kan gebruiken in de strafzaak of dat deze informatie op andere wijze onder de aandacht van de strafrechter kan komen. Uitspraken van de Accountantskamer en van het CBB worden immers gepubliceerd (en ook actief aan persbureaus toegestuurd). Dat gebeurt weliswaar op anonieme basis, maar de strafrechter kan uit de besproken feiten eenvoudig afleiden of het de verdachte betreft. Dat geldt ook voor journalisten, die bovendien bij de (openbare) zittingen aanwezig kunnen zijn (en dat in de regel ook zijn). Voor hen is het aan de hand van de zaaknummers eenvoudig om de uitspraken te koppelen aan de zitting, waarbij de namen van partijen worden besproken. Zaken waarin een strafrechtelijke component speelt, zullen in de regel de publiciteit halen. Kortom, (ook) hierin schiet de toezegging van het OM mogelijk tekort en kan deze toezegging niet dienen ter onderbouwing van het oordeel dat de accountant geen vrees hoeft te hebben dat zijn verklaring tegen hem zal worden gebruikt in de strafzaak.

In dit geval heeft de accountant zich kennelijk ook beroepen op de openbaarheid van de tuchtbeslissingen. De Accountantskamer overweegt daarover in r.o. 4.4: *'Dat de beslissing van de Accountantskamer, waarin het verweer van betrokkene wordt weergegeven, openbaar is, waardoor de strafrechter daarvan (ambtshalve) kennis zou kunnen nemen, maakt dat niet anders. Het is aan de strafrechter om te bepalen of de (motivering*

3 Zie voorts bijvoorbeeld Accountantskamer 6 september 2019, ECLI:NL:TACAKN:2019:57, r.o. 4.2; Accountantskamer 5 augustus 2019, ECLI:NL:TACAKN:2019:55, r.o. 4.3; Accountantskamer 30 april 2018, ECLI:NL:TACAKN:2018:25, r.o. 4.2.3.

van de) beslissing van de Accountantskamer in (de beoordeling in) de strafprocedure zal worden betrokken'. Ook deze overweging is op zichzelf juist. Uiteraard is het aan de strafrechter te bepalen in hoeverre hij de beslissing van de Accountantskamer (en de daarin genoemde feiten en verweren) betreft in zijn oordeel. Maar deze overweging weerlegt niet de vrees dat de verklaring van de accountant in de strafzaak tegen hem kan worden gebruikt. Integendeel, de Accountantskamer geeft zelf aan dat het de strafrechter vrij staat kennis te nemen van de tuchtspraak en de daarin genoemde verweren.

Ik heb alleen al wat argumentatie betreft moeite met de afwijzing van het verzoek om aanhouding. Bovendien zie ik geen redelijke grond om een aanhoudingsverzoek af te wijzen. Wat zou erop tegen zijn om een tuchtprocedure aan te houden in afwachting van de strafzaak? In deze uitspraak lees ik daarover niets. En dat terwijl er gegronde redenen zijn om aanhouding wel toe te staan. Zo kan in het strafrecht niemand worden verplicht aan zijn eigen veroordeling mee te werken (dit wordt kort gezegd aangeduid met het *nemo tenetur*-beginsel, dat mede in artikel 6 EVRM ligt besloten). Het zwijgrecht van de verdachte in strafzaken is daarvan een uitvloeisel. In een tuchtprocedure wordt een beroep op het *nemo tenetur*-beginsel met enige regelmaat afgewezen.⁴ Dat betekent dat waar een accountant in het strafrecht het recht heeft om te zwijgen, hij in het tuchtrecht in voorkomende gevallen wordt verplicht te spreken (althans waar zwijgen tegen de accountant kan worden gebruikt en kan leiden tot een gegronde verklaring van de klacht⁵ en zelfs tot een hogere maatregel⁶). Wanneer de tuchtprocedure gelijktijdig loopt met de strafzaak (of aan een strafzaak voorafgaat), wordt het *nemo tenetur*-beginsel in feite omzeild. Gelijktijdige behandeling van tucht- en strafzaak is dus vanuit dogmatisch oogpunt onzuiver.

Aanhouding ligt bovendien ook praktisch gezien voor de hand. Aanhouding is een simpele manier om te voorkomen dat het dilemma van de accountant zich manifesteert (het dilemma dat als gezegd is veroorzaakt door het moment waarop het OM de klacht indient). Zodra de strafrechter onherroepelijk heeft beslist, weerhoudt de strafzaak de accountant immers niet langer om inhoudelijk verweer te voeren tegen de klacht. Aanhouding komt daarmee ook de tuchtspraak ten goede, nu bij aanhouding kan worden beslist op inhoudelijke tegenspraak waarbij ook acht kan worden geslagen op het inhoudelijke verweer van de accountant. Een uitspraak die – zoals hier – slechts is gebaseerd op een klaagschrift en de daarbij gevoegde bijlagen, is onbevredigend, ook met het oog op de verschillende doelen van het tuchtrecht. Aanhouding komt de kwaliteit van het debat in de tuchtprocedure, de gronden waarop de beslissing van de tuchtrechter berust en de aanvaardbaarheid van de uitspraak van de tuchtrechter ten goede. Aanhouding doet aldus recht aan zowel het belang van de accountant als aan het nut van een tuchtprocedure naast strafrechtelijke vervolging. De Accountantskamer en het CBb zouden daarom in voorkomend geval de behandeling van een tuchtprocedure moeten schorsen indien en zodra de betreffende accountant wordt verdacht van een strafbaar feit (zeker als deze ook daadwerkelijk wordt vervolgd), tot het moment waarop definitief van vervolging wordt afgezien, dan wel onherroepelijk is beslist in de strafzaak. Het OM dient in dat verband ook opheldering te verschaffen over eventuele vervolging van de accountant indien hij een tuchtklacht indient, zodat de procedure (zo nodig ambtshalve) kan worden aangehouden.

Mr. D.C. Theunis

Advocaat beroepsaansprakelijkheid en tuchtrecht bij Blaisse te Amsterdam.

4 Vgl. CBb 16 november 2017, ECLI:NL:CBB:2017:360.

5 Bijvoorbeeld wegens het niet of onvoldoende weerspreken van de klacht (zoals ook in deze uitspraak het geval was).

6 Zo kan de tuchtrechter bij het bepalen van de maatregel meewegen dat de accountant ter zitting onvoldoende inzicht heeft gegeven in het vermeend laakbare karakter van zijn handelen of nalaten.